

Vedlegg 7

Statens vegvesen

Hordaland fylkeskommune –
Samferdsleavdelinga
Postboks 7900
5020 BERGEN

Behandlende enhet: Saksbehandler/telefon: Vår referanse: Deres referanse: Vår dato:
Ingelin Garen / 55516345 15/207921-1 29.12.2015

Klage på vedtak – Avslag på søknad om utvidet bruk av avkjørsel gnr. 30 bnr. 715 i Fjell kommune.

Statens vegvesen mottok den 24.09.2015 klage fra advokatfirmaet Harris DA på sitt vedtak av 03.09.2015. Klagen fremmes på vegne av Byggmester Reidar Vallestad AS og gjelder avslag på søknad om utvidet bruk av avkjørsel fra Fv. 561 for tilkomst til 1 ny boenhet på gnr. 30 bnr. 715 i Fjell kommune.

Vedlagt er alle dokumenter i saken:

1. Søknad om utvidet bruk av eksisterende avkjørsel. Fv. 561, gnr. 30 bnr. 715 Hushaugen – Kolltveit – Fjell kommune. Dokumentdato 08.07.2015
2. Avslag på søknad om utvida bruk av eksisterende avkjørsel – fv. 561 – gnr. 30 bnr. 715 – Hushaugen – Kolltveit – Fjell kommune. Dokumentdato 03.09.2015.
3. Gnr. 30, bnr. 715 Hushaugen – Klage på avslag på søknad om utvidet bruk av avkjørsel gnr. 30 bnr. 715. Dokumentdato 24.09.2015
4. Fjell kommunes vedtak «Løyve til etablering av tilkomstveg og parkeringsplass på gnr. 30/16 og 100 Foldnes.» Dokumentdato 07.07.2015.
5. Dispensasjon og løyve til oppføring av bustad på gnr. 30 bnr.- 100 – Knappskog. Dokumentdato 07.07.2015.
6. Vedtak- Fylkesmannen i Hordaland. Klage over avslag på søknad om utvida bruk av avkjørsel- Veglova Os – gnr. 4 bnr. 1. Dokumentdato 23.09.2015.

Hva saken gjelder – Kort historikk

Postadresse
Statens vegvesen
506M300003M300009M300190M300197M firmapost@vegvesen.no
Postadresse
Postnummer

Telefon: 02030
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Nygårdsgaten 112
5008 BERGEN

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap
9815 Vadsø

Statens vegvesen mottok den 08.07.2015 søknad om utvidet bruk av avkjørsel fra Fv. 561 for tilkomst til 1 ny boenhet på gnr. 30 bnr. 715 i Fjell kommune. Søknad om utvidet bruk ble avslått i vedtak av 03.09.2015.

I forkant av dette – nærmere bestemt i midten av august 2015, mottok Statens vegvesen informasjon om at den aktuelle tomten allerede var fradelt og tinglyst i strid med plan- og bygningsloven § 27-4. (Fradelingsvedtak av 26.03.2015). Til tross for at vilkårene for behandling av påfølgende byggesak som ett-trinns søknad ikke var oppfylt, (jfr. PBL § 21-7) kunne Fjell kommunes bekrefte at det på dette tidspunktet også var gitt flere ett-trinns tillatelser knyttet til samme eiendom, herunder «*Dispensasjon og løyve til oppføring av bustad på gnr. 30 bnr 100 – Knappskog*» og «*Løyve til etablering av tilkomstveg og parkeringsplass på gnr. 30/16 og 100.*» Det er dermed gitt igangsettingstillatelse for hele tiltaket uten vilkår. Under avsnittet «*Veg og tilkomst*» i saksutredningen er det riktignok påpekt at eiendommen også trenger avkjørselstillatelse fra Statens vegvesen, ettersom gnr. 30 bnr. 715 ikke var regnet med i utbyggingsplanen for området; «*Tilkomstveg er vist i samsvar med utbyggingsplan. Samtidig skal den også nyttast som tilkomstveg til gnr. 30 bnr. 715, ein tomt som ikkje var rekna med i utbyggingsplanen. Det må difor ligge føre løyve til utvida bruk av eksisterande avkøyrsløse før tilkomstvegen kan nyttast til denne eigedommen*». Dette vilkåret er i vedtaket knyttet opp mot ferdigstillatelse av tiltaket og skal være oppfylt før utstedelse av midlertidig brukstillatelse/ferdigattest.

Statens vegvesen deler oppfatningen om at gnr. 30 bnr. 715 ikke kan vurderes til å være i samsvar med gjeldende plan for området. Det synes imidlertid som at det kun er det sistnevnte vedtaket som forholder seg til at tiltaket også krever dispensasjon fra den arealdisponeringen som er vist i planen – og ikke bare dispensasjon fra gjeldende bestemmelser om byggehøyde. Ettersom vegvesenet ikke har fått anledning til å uttale seg i dispensasjonssaken jfr. saksbehandlingsreglene i PBL kap. 19, har vi heller ikke hatt mulighet til å påpeke de trafikkfarlige forholdene på stedet ovenfor Fjell kommune som bygningsmyndighet.

Statens vegvesen påpeker at kommunens saksbehandling er beheftet med flere feil da tomten er fradelt og igangsettingstillatelser er gitt uten at det foreligger avkjørselstillatelse jfr. kravet som følger av PBL § 27-4.

Klage fra Advokatfirmaet Harris AD datert 24.09.2015:

I klagen presiseres det innledningsvis at «*saken ikke gjelder anlegg av ny avkjørsel til offentlig vei, men om en ny boligtomts bruk av eksisterende avkjørsel fra Hushaugen (privat veg) og ut på Skjergardsvegen (offentlig veg)*» .... «*Det anføres at vegvesenet har anvendt vegloven § 40 uriktig. Bestemmelsen er ikke tolket i samsvar med dens formål, og tolkningen strider mot forholdsmessighet og legalitetsprinsippet. En riktig lovanvendelse ville medført en innvilgelse av søknaden. Avslaget er følgelig ugyldig.*»

Klager mener bestemmelsen i vegloven må tolkes i lys av legalitets – og forholdsmessighetsprinsippet; Det hevdes at utvidet bruk til kun 1 ekstra bolig ikke gir grunnlag for å kunne benytte vegloven § 40 som avslagshjemmel og at bestemmelsens

formål og bakgrunn taler for en innskrenkende tolkning av ordlyden. Videre mener klager at vegvesenets vedtak er i strid med det ulovfestede forholdsmessighetsprinsippet som setter grenser for forvaltningens vedtakskompetanse.

Klager synes videre å mene at Statens vegvesen ikke har anledning til å motsette seg økt bruk av avkjørselen dersom en av de øvrige boligene i området skulle anskaffe seg en leietaker. Det vises samtidig til at området skal reguleres med en ny avkjørsel og at ulempene ved å innvilge søknaden derfor er av midlertidig karakter.

Klager påpeker at et avslag på søknad om utvidet bruk av avkjørsel vil være inngripende for grunneier og at avslaget også er negativt for kommunens målsetning om fortetting.

Avslutningsvis viser klager til at det var vegvesenet som var byggherre ved anlegg av den aktuelle avkjørselen på slutten av 80-tallet og mener derfor at når vegvesenet først har gitt samtykke til at bnr. 100 kan benytte krysset, *«virker det vilkårlig og inngripende at vegvesenet ved en så vidt liten utvidelse av bruken som nå er omsøkt skal kunne sette en begrensning på tillatt bruk av avkjørselen uten at det foreligger svært sterke trafikale hensyn bak avslaget»*

Subsidiært gjøres det gjeldende at søker bør gis en midlertidig rett, dersom Statens vegvesen ikke er villig til å omgjøre sitt tidligere vedtak.

Statens vegvesens vurdering av saken:

Når det gjelder klagers anførsler vedørende feilaktig lovtolkning, viser Statens vegvesen til et nylig vedtak fra Fylkesmannen i Hordaland i lignende sak. Saken gjaldt utvidet bruk av eksisterende avkjørsel fra E39 til et nytt bolighus på gnr. 4 bnr. 1 i Os kommune. (Se vedlegg 6) Fylkesmannen skriver i vedtaket datert 26.06.2015:

«Etter veglova § 40 første ledd kan avkøyrsløse frå riksveg i utgangspunktet berre byggjast eller nyttast etter reguleringsplan eller arealdel av kommuneplan etter plan- og bygningslova. Der slik plan ikkje ligg føre eller ikkje omfattar avkøyrsla, "[...] må avkøyrsløse frå riksveg eller fylkesveg ikkje byggjast eller nyttast utan løyve frå regionvegkontoret[...]», jf. veglova § 40 andre ledd.

Ordlyden "nyttast" inneber at ein også treng løyve til utvida bruk av lovlig etablert avkøyrsløse

Denne saka gjeld utvida bruk av avkøyrsløse. Den utvida bruken er ikkje avklara i reguleringsplan eller kommuneplanen sin arealdel. Den utvida bruken er såleis avhengig av løyve frå Statens vegvesen.»

Det medfører ikke riktighet dersom klager med henvisning til begrepet «leietaker» mener at eiere av eksisterende boliger står fritt til å etablere nye selvstendige boenheter uten å innhente avkjørselstillatelse etter vegloven § 40. Når det gjelder den aktuelle boligen på gnr. 30 bnr. 715 er bruken av avkjørsel ikke avklart gjennom reguleringsplan, og parsellen som ble fradelt var heller ikke en del av utbyggingsplanen fra 1989. Som påpekt i vårt vedtak av

03.09.2015 kreves det i dette tilfellet formelt avkjørselstillatelse etter vegloven for etablering av boenheter både innenfor og utenfor reguleringsplanen. Dette fordi reguleringsplanen ikke tar med seg avkjørselspunktet fra Fv. 561. Vi viser til ordlyden i vegloven § 40 «*Ligg det ikkje føre nokon reguleringsplan som nemnd, eller planen ikkje omfattar avkøyrslø må avkøyrslø frå riksveg ikkje byggast eller nyttast utan løyve frå regionvegkontoret*». (Vår utheving).

Reguleringsplanen for Hushaugen er 26 år gammel. At det tidligere er gitt avkjørselstillatelser knyttet til eksisterende bebyggelse i området kan ikke tillegges avgjørende vekt. Retningslinjene for vurderingen av avkjørselssaker er strammet inn i løpet av disse årene, noe som også reflekteres gjennom endringer i lovverket, vegnormalene (Håndbok N100 og V121) samt ulike styringsdokumenter. Gjennom sist reviderte «*Rammeplan for avkøyringar og byggjegrensar i Hordaland*» er vegnettet i Hordaland differensiert. Fv. 561 er i denne planen vist som «*streng holdningsklasse*». Det er her sagt at godkjenning til utvidet bruk av boligavkjørsler bør avgrenses, men at dette kan vurderes dersom avkjørselen blir benyttet av flere.

Det aktuelle avkjørselspunktet er uoversiktlig, utflytende og tilfredsstillende på ingen måte kravene til utforming jfr. håndbok N100 og V121. I Statens vegvesens vedtak om avslag datert 03.09.2015 er det spesielt lagt vekt på at signalregulert fotgjengerfelt er plassert tett opp til dagens avkjørsel, noe som hindrer trafikkavviklingen i avkjørselen ved rødt lys. Høy trafikal belastning på fylkesvegen (ÅDT = 12 200 kjøretøy) vil også tidvis gjøre det vanskelig å komme seg ut i kjørebanelen, noe som bidrar til å ta oppmerksomheten bort fra myke trafikanter som måtte befinne seg i fotgjengerfeltet samtidig.

Videre har Statens vegvesen lagt vesentlig vekt på at bruk av avkjørselen forutsetter kryssing av langsgående gang- og sykkelveg. Dette er en løsning som kommer i konflikt med de retningslinjer som er angitt i nylig vedtatt «*Rammeplan for avkøyrslø og byggjegrensar i Region vest*». Søknader behandlet de senere årene er alle blitt vurdert i lys av denne føringen i rammeplanen, og mangel på aksept for denne typen løsninger har pr. i dag etablert seg som en konsekvent praksis ved Statens vegvesen, Region vest. Vi viser i denne forbindelse til at Statens vegvesen også i andre saker har avgitt negativ uttalelse knyttet til utvidet bruk av denne avkjørselen. Sist i forbindelse med dispensasjonssak på gnr. 30 bnr. 711 (vårt saksnr. 15/224206).

Klager har subsidiært anmodet om en midlertidig avkjørselstillatelse, og viser i den forbindelse til oppstart av planarbeid på gnr. 30 bnr. 209 «Hushaugen». Formålet med denne planen er å legge til rette for en rekke nye boliger. Plankonsulent har sammen med representanter for Fjell kommune og Statens vegvesen nylig gjennomført befaring på stedet. Det ble her enighet om at planarbeidet bør legge opp til etablering av et nytt kryss lenger nord, og at dagens avkjørsel til Hushaugen (Fv. 561, hp1, km. 4,816) ved en slik løsning må stenges. Etter det Statens vegvesen er kjent med er det pr. i dag knyttet noe usikkerhet til om tiltakshaver ønsker å gå videre med denne planen. Dette endrer ikke på vegvesenets oppfatning om at eventuell videre utbygging i dette området må skje på bakgrunn av en ny reguleringsplan som legger opp til nye sikre løsninger for både bilister og myke trafikanter.

Vi viser for øvrig til Fjell kommunes egen trafikksikringsplan (2013–2016/2020) hvor det er sagt at nullvisjonen skal stå sentralt i trafikksikringsarbeidet i kommunen, og at det blant annet er en målsetning at «*Trafikksikring skal bli teken i vare i all planlegging, sakshandsaming, politiske vedtak og utbygging*» (side 1)

Oppsummering

Erfaring tilsier at ulykker relatert til avkjørsler er kjennetegnet ved at graden av alvor er høy og myke trafikanter er overrepresentert. I beste fall vil i en få hardt skadde trafikanter men ofte vil slike ulykker ha et tragisk utfall med drepte trafikanter. Statens vegvesen ønsker ikke å utsette denne gruppen for en ytterligere risiko ved å tillate utvidet bruk av en avkjørsel som ikke tilfredsstillende trafikale krav til teknisk utforming.

Statens vegvesen opprettholder sitt vedtak av 03.09.2015 og vil heller ikke gi en midlertidig tillatelse til bruk av avkjørselen slik klager subsidiært anmoder om.

I denne saken gjør det seg gjeldende tungtveiende trafikale hensyn sin tilsier at det ikke bør tillates utvidet bruk av avkjørsel. Videre utbygging i området bør etter Statens vegvesens oppfatning, kun skje på bakgrunn av en ny vedtatt reguleringsplan. Dersom det blir gitt avkjørselstillatelse i denne saken vil dette skape presedens for behandlingen av tilsvarende saker i strid med rammeplanens retningslinjer vedørende bruk av gang- og sykkelveg som tilkomst til nye boenheter. Spesielt vil et vedtak om avkjørselstillatelse gi sterke føringer for behandlingen av fremtidige søknader/klagesaker knyttet til den omsøkte avkjørselen (Fv. 561, hp1, km. 4,816) der Statens vegvesen ved flere anledninger har uttalt seg negativt vedrørende spørsmålet om utvidet bruk.

Med hilsen

Olav Finne
Avdelingsdirektør

Sindre Lillebø
Seksjonsleder

Kopi

Advokatfirmaet Harris DA, Postboks 4115 Sandviken, 5835 BERGEN
Fjell kommune, Postboks 184, 5342 STRAUME
Fylkesmannen i Hordaland, Postboks 7310, 5020 BERGEN

Tekst for godkjenning settes inn ved ekspedering.